Interdisciplinary Academic and Research Journal, 4 (3): May-June 2024
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index

Herb Use Behavior for Long COVID Care among People in Ang Sila Sub-district, Mueang Chonburi District, Chon Buri Province

Suratsawadee Sinwat[1] Kranthida Jangjaroun[1] Kitti Kuan*[1]

Sirindhorn College of Public Health, Chonburi, Thailand

E-mail: suratsawadee@scphc.ac.th, ORCID ID: https://orcid.org/0009-0009-6876-2734

E-mail: 63201302002@scphc.ac.th, ORCID ID: https://orcid.org/0009-0009-6876-2734

E-mail: 63201302005@scphc.ac.th, ORCID ID: https://orcid.org/0009-0004-0438-9188

Received 21/03/2024 Revised 23/03/2024 Accepted 31/03/2024

Abstract

Background and Aims: Herbs are regarded as a viable option for disease prevention and treatment, and they are widely used in modern medicine and dietary supplements. The advantage of employing herbs as a medicine is that children have been taught this skill by their ancestors. The objectives of this study were to investigate the problems encountered by people in the Ang Sila Sub-district who used herbs in managing Long COVID symptoms and herb use behavior for Long COVID care in 20 people.

Methodology: In this study, the qualitative research methodology was used. The data was collected using structured interviews, unstructured interviews, and observation forms developed by the researchers. The data analysis was performed using descriptive statistics.

Results: According to the study of herb use behavior among the sample, it was found that the sample had correct basic knowledge about the use of herbs in alleviating Long COVID symptoms. They gained this knowledge from researching and searching for information through online media. This made herbs play a role in primary health care for the people of Ang Sila Sub-district, especially during the COVID-19 pandemic. This was because herbs are widely available and inexpensive. As for the situation and problems of the use of herbs, it was found that online media often provides false information, frequently exaggerating how beneficial they are, which encourages people to use herbs regularly.

Conclusion: The study of herb use behavior for Long COVID care showed that the sample had basic knowledge about using herbs. However, they had incorrect herb use behavior and had incomplete information and knowledge.

Keywords: Herbs; Herb Use Behavior; Problems; Long COVID

Citation: Sinwat, S., Jangjaroun, K., & Kuan, K. (2024). Herb Use Behavior for Long COVID Care among People in Ang Sila Sub-district, Mueang Chonburi District, Chon Buri Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 4 (3), 799-812; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2024.276316

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 4 (3): May-June 2024
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index

พฤติกรรมการใช้สมุนไพรในการดูแลภาวะ Long COVID ของประชาชนในตำบลอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

สุรัสวดี สินวัต, กรานธิดา แจ้งเจริญ, กิตติ กุนะ
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดชลบุรี คณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: สมุนไพร ถือเป็นทางเลือกในการรักษาและป้องกันโรคทั้งในรูปแบบของยาและผลิตภัณฑ์อาหารเสริมที่เป็นกระแสนิยมของคนทั่วไปในปัจจุบัน ประโยชน์ของการใช้สมุนไพรในการรักษาโรคโดยองค์ความรู้เหล่านี้ได้มีการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษสู่ลูกหลาน การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาผู้ที่มีการใช้สมุนไพรในการดูแลภาวะ Long COVID หลังจากการติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 ของประชาชนในตำบลอ่างศิลา และได้ศึกษาพฤติกรรมผู้ที่มีการใช้สมุนไพรใน การดูแลภาวะ Long COVID จำนวนทั้งสิ้น 20

ระเบียบวิธีการวิจัย: ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้างแบบชนิดไม่มีโครงสร้างและแบบสังเกตที่นักวิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย: พบว่า พฤติกรรมการใช้ของกลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องการใช้สมุนไพรในการบรรเทาอาการภาวะ Long COVID เบื้องต้นและทราบวิธีการใช้ที่ถูกต้องเนื่องจากมีความรู้และศึกษาข้อมูลผ่านสื่อออนไลน์ ทำให้สมุนไพรมีบทบาทการดูแลสุขภาพเบื้องต้นของประชาชนตำบลอ่างศิลา โดยเฉพาะช่วงสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 ซึ่งสามารถหาซื้อได้ง่ายและมีราคาถูก สภาพปัญหาการใช้สมุนไพร พบว่า มีแนวโน้มการให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ทำให้มีการใช้สมุนไพรอย่างเป็นประจำ เนื่องจากมีความคิดว่าสมุนไพรนั้นดีมากจากการศึกษาข้อมูลผ่านสื่อออนไลน์

สรุปผล: พฤติกรรมการใช้สมุนไพรในการดูแลภาวะ Long COVID พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรเบื้องต้น แต่มีพฤติกรรมการใช้ที่ไม่ถูกต้อง และมีสภาพปัญหาในการรับรู้ข่าวสารและการศึกษาข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนทุกมิติ

คำสำคัญ : สมุนไพร; พฤติกรรมการใช้สมุนไพร; สภาพปัญหา; ภาวะ Long COVID

บทนำ

ลองโควิด (Long COVID) หรืออาการหลงเหลือหลังติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 เนื่องจากในขณะที่ผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 ร่างกายมีการสร้างแอนติบอดีบางอย่างขึ้นมาและไปจับกับโปรตีนเซลล์ของอวัยวะบางส่วนในร่างกายและไปทำลายอวัยวะส่วนต่าง ๆ พบว่า อาการลองโควิด(Long COVID) ที่พบมากที่สุด 10 อาการแรก คือ 1) เหนื่อยล้า 2) หายใจไม่อิ่ม 3) ปวดกล้ามเนื้อ 4) ไอ 5) ปวดหัว 6) เจ็บข้อต่อ 7) เจ็บหน้าอก 8) การรับรู้กลิ่นเปลี่ยนไป 9) อาการท้องร่วง 10) การรับรสเปลี่ยนไป (โรงพยาบาลวิชัยเวช, 2564)

Citation: Sinwat, S., Jangjaroun, K., & Kuan, K. (2024). Herb Use Behavior for Long COVID Care among People in Ang Sila Sub-district, Mueang Chonburi District, Chon Buri Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 4 (3), 799-812; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2024.276316

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 4 (3): May-June 2024
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index

การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 หรือ โควิด-19 (Covid-19) ได้เริ่มต้นเมื่อปลายปีพ.ศ. 2562 และลุกลามไปทั่วโลก สร้างความหวาดกลัวและส่งผลกระทบต่อสุขภาพ สังคมและเศรษฐกิจของประชากรและเมื่อต้นเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 มีการระบาดใหญ่ (Pandemic) ซึ่งเป็นการติดเชื้อทั่วโลกอย่างรวดเร็ว ตามประกาศขององค์การอนามัยโลก เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2563 (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2563) สถิติจากเดือนกันยายน 2565 ประชากรทั่วโลกมีผู้ติดเชื้อ 215,937,536 คน และตาย 4,461,999 คน โดย 5 ลำดับแรกของประเทศที่มีผู้ติดเชื้อสูงสุด ประเทศสหรัฐอเมริกา 37,939,641 คน เป็นอันดับหนึ่ง ตามด้วยอินเดีย 32,474,773 คน บราซิล 20,583,994 คน ฝรั่งเศษ 6,708,163 คน และรัสเซีย 6,672,373 คน ตามลำดับ (Dong, et al, 2020)

สำหรับการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 ในประเทศไทย พบผู้ป่วยต้องสงสัยรายแรกเมื่อวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2563 เป็นนักท่องเที่ยวหญิงชาวจีนอายุ 74 ปี ซึ่งเดินทางมาถึงกรุงเทพมหานคร โดยเที่ยวบินจากนครอู่ฮั่น เมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีนและ ณ กันยายน พ.ศ. 2565 พบอัตรา การติดเชื้อในประเทศไทย จำนวน 4,463,557 คน มีผู้เสียชีวิต 30,143 คน ผู้ป่วยรายใหม่ 3,001 คน โดยผู้ติดเชื้อในจังหวัดชลบุรีมีจำนวนมากถึง 662,875 คน (Sinwat, et.al., 2022) เนื่องจากสถานการณ์ของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 ในจังหวัดชลบุรีค่อนข้างรุนแรง ซึ่งในพื้นที่อำเภอเมือง มีอัตราการติดเชื้อในพื้นที่จำนวนสะสม 31,993 คน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี, 2565) และในเขตพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอ่างศิลา มีผู้เข้าใช้บริการคลินิกแพทย์แผนไทย 40 คนต่อวัน พบผู้มีประวัติติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 จำนวน 10 คน จากการรายงานข้อมูลของเจ้าหน้าที่แพทย์แผนไทยประจำคลินิก พบว่า ผู้ป่วยมีการใช้สมุนไพรในการดูแลอาการหลังติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 มากเกินความจำเป็น 1 คน ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบต่างๆ ทำให้ทราบว่าผู้ที่เข้ารับบริการมีพฤติกรรมการใช้สมุนไพรไม่ถูกต้อง ดังนั้นผู้วิจัยนี้จึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพของประชาชนในตำบลอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

สมุนไพร ถือเป็นทางเลือกในการรักษาและป้องกันโรคทั้งในรูปแบบของยาและผลิตภัณฑ์อาหารเสริมที่เป็นกระแสนิยมของคนทั่วไปในปัจจุบัน ประโยชน์ของการใช้สมุนไพรในการรักษาโรค โดยองค์ความรู้เหล่านี้ได้มีการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษสู่ลูกหลาน ปัจจุบันองค์การอนามัยโลกได้เห็นความสำคัญของการนำสมุนไพรมาพัฒนาเพื่อใช้ในการดูแลสุขภาพ (ชนิดา มัททวางกูร, ขวัญเรือน ก่ำวิตู และสุธิดา ดีหนู, 2562) และเมื่อกล่าวถึงสมุนไพรก็อาจจะคิดว่าเป็นเพียงพืชหรือต้นไม้ที่มาจากธรรมชาติเท่านั้น จึงเกิดความรู้สึกปลอดภัยในการเลือกใช้ ทำให้พบปัญหาจากการนำสมุนไพรมาใช้อย่างไม่ถูกต้องหรือไม่ถูกวิธีจนทำให้เกิดโทษต่อตัวของผู้ใช้ โดยพบรายงานทางคลินิกเกี่ยวกับอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้สมุนไพรที่เพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้ที่นำไปใช้สำหรับเป็นยารักษาโรค (มหาวิทยาลัยมหิดล,2563)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1.เพื่อศึกษาสภาพปัญหาผู้ที่มีการใช้สมุนไพรในการดูแลภาวะ Long COVID หลังจากการติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 ของประชาชนในตำบลอ่างศิลา จังหวัดชลบุรี

Citation: Sinwat, S., Jangjaroun, K., & Kuan, K. (2024). Herb Use Behavior for Long COVID Care among People in Ang Sila Sub-district, Mueang Chonburi District, Chon Buri Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 4 (3), 799-812; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2024.276316

2.เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้ที่มีการใช้สมุนไพรในการดูแลภาวะ Long COVID หลังจากการติดเชื้อไวรัส โคโรน่า 2019 ของประชาชนในตำบลอ่างศิลา จังหวัดชลบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

การใช้สมุนไพรจัดการโควิดระยะยาว

Long COVID หรือที่รู้จักกันในชื่อผลที่ตามมาหลังเฉียบพลันของการติดเชื้อ SARS-CoV-2 (PASC) จะแสดงอาการอย่างต่อเนื่องเกินกว่าระยะเฉียบพลันของ COVID-19 ซึ่งส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของแต่ละบุคคล เนื่องจากวิธีการทางการแพทย์แบบเดิมๆ มักจะไม่เพียงพอในการจัดการกับอาการต่างๆ มากมายที่เกี่ยวข้องกับโรคโควิดระยะยาว จึงมีความสนใจเพิ่มมากขึ้นในแนวทางการแพทย์เสริมและการแพทย์ทางเลือก (CAM) ยาสมุนไพรซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญของ CAM นำเสนอช่องทางที่น่าหวังในการจัดการอาการ Long COVID เนื่องจากมีคุณสมบัติทางเภสัชวิทยาที่หลากหลายและการใช้ในอดีตในการรักษาโรคติดเชื้อทางเดินหายใจและภาวะการอักเสบ (Nguyen et al., 2021)

สมุนไพรหลายชนิดได้แสดงให้เห็นประสิทธิภาพที่เป็นไปได้ในการบรรเทาอาการ Long COVID ผ่านทางการออกฤทธิ์กระตุ้นภูมิคุ้มกัน ต้านการอักเสบ และต้านไวรัส ตัวอย่างเช่น สูตรการแพทย์แผนจีน (TCM) เช่น Qing-Fei-Pai-Du-Tang (QFPDT) และ Yu Ping Feng San (YPFS) แสดงให้เห็นผลลัพธ์ที่น่าหวังในการบรรเทาอาการทางเดินหายใจและปรับการตอบสนองของระบบภูมิคุ้มกันในผู้ป่วยโรคโควิด-19 (Wang และคณะ 2021) ในทำนองเดียวกัน สารสกัดสมุนไพร เช่น Andrographis paniculata, Glycyrrhiza glabra และ Panax ginseng มีคุณสมบัติต้านไวรัสต่อโคโรนาไวรัส และอาจช่วยบรรเทาอาการ Long COVID โดยมุ่งเป้าไปที่การจำลองแบบของไวรัสและการอักเสบ (Elfiky, 2020; Kurokawa et al., 2015)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสมุนไพรจะมีประโยชน์ในการจัดการกับโรคโควิดระยะยาว แต่ต้องใช้ความระมัดระวังเนื่องจากมีหลักฐานทางคลินิกที่จำกัดและอาจมีปฏิกิริยาระหว่างสมุนไพรกับยา การบูรณาการยาสมุนไพรเข้ากับการจัดการโรคระยะยาวต้องอาศัยความเข้าใจอย่างครอบคลุมเกี่ยวกับประวัติทางเภสัชวิทยาของสมุนไพรแต่ละชนิด การให้ยาที่เหมาะสม และผลข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้น นอกจากนี้ การทำงานร่วมกันระหว่างผู้ประกอบวิชาชีพยาสมุนไพรแผนโบราณและผู้ให้บริการดูแลสุขภาพทั่วไปถือเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้แน่ใจว่าการบูรณาการสมุนไพรเข้ากับระเบียบวิธีการรักษาอย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ (Hu et al., 2021)

โดยสรุป ยาสมุนไพรถือเป็นแนวทางเสริมที่มีศักยภาพในการจัดการกับอาการโควิดระยะยาวโดยอาศัยคุณสมบัติในการรักษาที่หลากหลาย การวิจัยเพิ่มเติมที่ตรวจสอบประสิทธิภาพและความปลอดภัยของสมุนไพรบางชนิด รวมถึงการบูรณาการเข้ากับสูตรการรักษาแบบเดิมๆ ได้รับการรับรองว่าจะให้คำแนะนำตามหลักฐานเชิงประจักษ์สำหรับบุคคลที่ต้องต่อสู้กับผลกระทบที่ทำให้ร่างกายอ่อนแอจาก Long COVID

กรอบแนวคิดการวิจัย

Citation: Sinwat, S., Jangjaroun, K., & Kuan, K. (2024). Herb Use Behavior for Long COVID Care among People in Ang Sila Sub-district, Mueang Chonburi District, Chon Buri Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 4 (3), 799-812; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2024.276316

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 4 (3): May-June 2024
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index

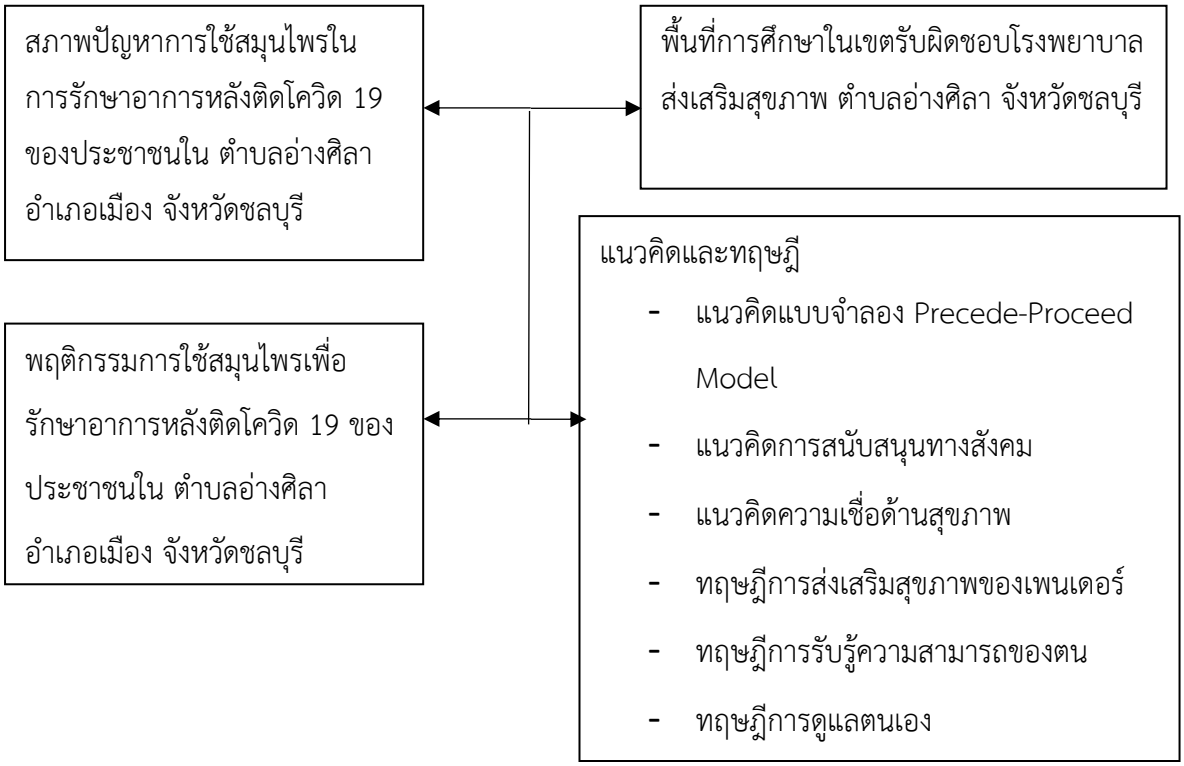

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเลือกอาสาสมัคร แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ทำการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) ดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2565 ถึง เดือนมกราคม 2566

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย/กรณีศึกษา

อาสาสมัครในงานวิจัยครั้งนี้เป็นแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) มีทั้งหมด 20 คน โดยเกณฑ์การคัดเข้า ออก ดังนี้

1) เกณฑ์การคัดเข้า (Inclusion criteria)

1.1 อาสาสมัครที่มีการใช้สมุนไพรในรักษาภาวะ Long COVID หลังจากการติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019

1.2 อาสาสมัครที่มีประวัติการรักษาอยู่ในคลินิกแพทย์แผนไทย

1.3 อาสาสมัครที่มียินยอมและสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัย

2) เกณฑ์การคัดออก (Exclusion criteria)

2.1 อาสาสมัครไม่สามารถให้ข้อมูลได้

2.2 อาสาสมัครไม่สามารถให้ข้อมูลได้ครบถ้วน

2.3 อาสาสมัครเกิดความไม่สบายใจ ลำบากใจ อึดอัดกับข้อคำถาม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

Citation: Sinwat, S., Jangjaroun, K., & Kuan, K. (2024). Herb Use Behavior for Long COVID Care among People in Ang Sila Sub-district, Mueang Chonburi District, Chon Buri Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 4 (3), 799-812; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2024.276316

ในการวิจัยครั้งนี้รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตที่นักวิจัยสร้างขึ้น หลังจากได้รับการพิจารณาและอนุมัติจริยธรรมในคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของวิทยาลัยการสาธารสุขสิรินธร จังหวัดชลบุรี เอกสารรับรองหมายเลข 2020/ S33 เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2565 โดยคณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามแนวทางของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์อย่างเคร่งครัด โดยประสานงานกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขในพื้นที่เพื่อลงไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ทำการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) จากแบบสังเกตไม่มีส่วนร่วม และแบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สมุนไพรในการดูแลภาวะ Long COVID ของประชาชนในตำบลอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักวิจัย แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบไม่มีโครงสร้างปลายเปิด (In-Depth Interview) และแบบสังเกต (Observation) เป็นแบบสังเกตชนิดแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 5 ส่วน และแบบสังเกตุ คือ

แบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวนทั้งสิ้น 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความรู้เรื่องสมุนไพร จำนวนทั้งสิ้น 6 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์การใช้สมุนไพร จำนวนทั้งสิ้น 5 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสัมภาษณ์การใช้สมุนไพรเพื่อรักษาอาการหลังติดเชื้อโควิด 19 จำนวน ทั้งสิ้น 6 ข้อ

ส่วนที่ 5 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมุนไพร จำนวนทั้งสิ้น 5 ข้อ

แบบสังเกตุ

ส่วนที่ 1 แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม จำนวนทั้งสิ้น 5 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นจะกระทำไปพร้อมๆ กันตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัยและเมื่อเสร็จสิ้นการเก็บข้อมูลภาคสนามแล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลทั้งที่ได้จากการบันทึกข้อมูลการถอดเทปสัมภาษณ์และการถ่ายภาพ มาทำการจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามแต่ละประเภท ตามที่ผู้วิจัยได้ตั้งประ เด็นไว้ และตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งว่า ข้อมูลที่ได้มามีความครบถ้วนเพียงใด มีความน่าเชื่อถือหรือไม่โดยการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ซึ่งจะมีการตรวจสอบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านข้อมูล ด้านผู้วิจัย และด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Chantachon, 2020 : 118-150)

1. การตรวจสอบด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การตรวจสอบความเที่ยงตรง ด้านสถานที่ ด้านบุคคล และด้านเวลา

1) ด้านสถานที่ เพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลต่างสถานที่กันจะเหมือนกันหรือไม่

2) ด้านบุคคล เพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลจากบุคคลต่างกันจะเหมือกันหรือไม่

3) ด้านเวลา เพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่

Citation: Sinwat, S., Jangjaroun, K., & Kuan, K. (2024). Herb Use Behavior for Long COVID Care among People in Ang Sila Sub-district, Mueang Chonburi District, Chon Buri Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 4 (3), 799-812; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2024.276316

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 4 (3): May-June 2024
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index

2. การตรวจสอบข้อมูลด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) คือ การตรวจสอบว่าถ้าเป็นผู้วิจัยคนอื่นทำในเรื่องลักษณะเดียวกันหรือคล้ายกันเปลี่ยนผู้เก็บข้อมูลจะได้ข้อมูลต่างกันหรือไม่อย่างไร

3. ด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) คือ การตรวจสอบความเหมือนหรือ ต่างกันของข้อมูลเมื่อใช้วิธีการเก็บข้อมูลต่างกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย หากพบว่ายังมี ส่วนใดที่ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์จะกระทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดหายไป

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เรื่องพฤติกรรมการใช้สมุนไพรในการดูแลภาวะ Long COVID ของประชาชนในตำบลอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและพฤติกรรมผู้ที่มีการใช้สมุนไพรในการดูแลภาวะ Long COVID หลังจากการติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 ของประชาชนในตำบลอ่างศิลา จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 20 คน ที่เคยติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 ในพื้นที่ตำบลอ่างศิลา จากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ คณะผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามหัวข้อ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

จากการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างจาก 20 ใน 15 เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุ 20-65 ปี เป็นข้าราชการ/พนักงานของรัฐ โดยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี 13 คน มีรายได้ส่วนใหญ่อยู่ที่ 5,000-10,000 บาท 6 คน ระยะเวลาการติดเชื้อโควิด-19 ที่ผ่านมาส่วนใหญ่คือ 7 เดือน - 1 ปี 9 คน รองลงมาคือ 1-6 เดือนที่ผ่านมา 8 คน

2. ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเรื่องการใช้สมุนไพรเพื่อบรรเทาอาการต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้สมุนไพรของกลุ่มตัวอย่าง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ความรู้เรื่องสมุนไพรบรรเทาอาการท้องอืดท้องเฟ้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานเรื่องสมุนไพรเพื่อบรรเทาอาการท้องอืดท้องเฟ้อและทราบวิธีการใช้ที่ถูกต้อง เนื่องจากมีความรู้และศึกษาข้อมูล รองลงมาคือไม่ทราบว่าใช้สมุนไพรชนิดใด เนื่องจากจากกลุ่มตัวอย่างใช้ยาแผนปัจจุบันมากกว่าสมุนไพรจึงไม่ทราบข้อมูลความรู้ทั่วไปที่ใช้ในการสัมภาษณ์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เรื่องความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสมุนไพรที่ใช้ในการบรรเทาอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสมุนไพรที่ใช้ในการบรรเทาอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ และยังสามารถบอกวิธีการใช้งานที่ถูกต้องได้ครบถ้วน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เรื่องความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสมุนไพรบรรเทาอาการไข้ ไอ เจ็บคอพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสมุนไพรบรรเทาอาการไข้ ไอ เจ็บคอ เนื่องจากได้รับความรู้จากบุคลากรทางการแพทย์ในช่วงที่ติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 แต่ยังพบว่ามีบางคนที่เลือกจะปรับเพิ่มและลดยาเองตามความเชื่อเดิม ส่งผลให้ได้รับยาที่เกินขนาดหรือไม่ตรงตามมาตรฐานที่ควรได้รับ

Citation: Sinwat, S., Jangjaroun, K., & Kuan, K. (2024). Herb Use Behavior for Long COVID Care among People in Ang Sila Sub-district, Mueang Chonburi District, Chon Buri Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 4 (3), 799-812; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2024.276316

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เรื่องความรู้พื้นฐานเรื่องการใช้สมุนไพรแก้อาการคลื่นไส้อาเจียน วิงเวียนศีรษะและเมารถ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานเรื่องการใช้สมุนไพรแก้อาการคลื่นไส้อาเจียน วิงเวียนศีรษะและเมารถ โดยสมุนไพรที่กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้มีความหลากหลายชนิดกันตามความสะดวกในการใช้งานและกลุ่มเป้าหมายสามารถอธิบายวิธีการใช้งานได้อย่างครบถ้วน แต่ยังมีบางคนที่ยังใช้สมุนไพรถูกประเภทแต่ผิดวิธีการใช้งานเนื่องจากใช้ตามความเชื่อมากกว่าฉลากข้างซองยา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เรื่องความรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีแหล่งที่มาของการได้รับความรู้แตกต่างกันออกไป แต่ส่วนใหญ่เป็นการหาความรู้ด้วยตนเองจากการเรียนหนังสือหรือแม้แต่การเล่นโซเชียลมีเดีย ซึ่งจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เล่นสื่อ โซเชียล พบว่า จะไม่มีข้อสงสัยในชุดความรู้ที่ตนเองได้รับฟังและได้อ่านเจอ ชอบที่ได้แชร์ข้อมูลให้เพื่อนในเฟซบุ๊กได้รับข้อมูลนั้น ๆ ด้วย แม้ว่าข่าวที่แชร์จะเป็นข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือก็ตาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในเรื่องการอยากแบ่งปันความรู้เรื่องใดแก่คนในครอบครัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยากแบ่งปันความรู้ให้คนครอบครัวใช้สมุนไพรเพื่อให้เกิดประโยชน์และถูกต้อง เนื่องจากคนในครอบครัวยังใช้สมุนไพรที่ผิดวิธีอยู่ และเมื่อบอกเล่าถึงการรับประทานที่ถูกต้องจะถูกตำหนิอยู่บ่อยครั้งเพราะยังมีความเชื่อเดิมที่ได้รับการถ่ายทอดจากพ่อแม่หรือคนรู้จักว่ารับประทานแบบที่ตนเองทำอยู่นั้นถูกต้องที่สุด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เรื่องเคยใช้สมุนไพรเพื่อบรรเทาอาการต่าง ๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 20 คน เคยใช้สมุนไพรเพื่อบรรเทาอาการ โดยให้เหตุผลส่วนใหญ่ว่าสมุนไพรในปัจจุบันหาซื้อได้ง่ายขึ้น ราคาไม่แพง และสามารถหาข้อมูลก่อนใช้งานได้ตามเว็บไซต์ให้ความรู้เพราะมีหลายหน่วยงานรณรงค์ให้คนไทยหันมาใช้ยาสมุนไพรมากขึ้นจึงถือเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภคได้ตัดสินใจ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์การใช้สมุนไพรชนิดใดเพื่อบรรเทาอาการพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการสมุนไพรที่หลากหลายชนิดกันและอยู่ในหลายระบบเช่นกัน ส่วนใหญ่จะเป็นระบบทางเดินหายใจคืออาการไอ เจ็บคอ โดยใช้ฟ้าทะลายโจรแคปซูลรับประทานครั้งละ 4 แคปซูล ก่อนอาหารเช้า-เย็นและก่อนนอน เหตุผลคล้ายกันคือได้ใช้ช่วงที่เป็นโควิด-19 ที่ผ่านมาแล้วได้เกิดเป็นความรู้ใหม่ จึงเลือกใช้ฟ้าทะลายโจรเป็นต้นมา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เรื่องความถี่ในการใช้สมุนไพร พบว่า ส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้สมุนไพรอยู่ในช่วงเวลา 1-2 ครั้ง/เดือน เนื่องจากรับประทานอัตราการป่วยต่อเดือน หากเป็นบ่อยจะรับประทานบ่อยหรือบางครั้งมีอาการเป็นมากกว่าเดิมจะไปเลือกใช้ยาแผนปัจจุบันแทน โดยให้เหตุผลว่าอยากรับประทานยาสมุนไพรมากกว่าเพราะมีผลข้างเคียงน้อยกว่ายาแผนปัจจุบันถึงแม้บางครั้งจะต้องใช้ในปริมาณมากกว่ายาแผนปัจจุบันก็ตาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์อาการที่หลงเหลืออยู่ของกลุ่มตัวอย่างหลังหายจากโควิด-19 ข้างต้นพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังคงมีอาการไอเรื้อรังและอาการหายใจไม่เต็มอิ่มร่วมด้วย เนื่องจากมีอาการเหล่านี้ตั้งแต่เป็นโควิด-19 เมื่อหายแล้วกลุ่มอาการเหล่านี้ยังคงอยู่ ทำให้รู้สึกร่างกายไม่แข็งแรงและไม่

Citation: Sinwat, S., Jangjaroun, K., & Kuan, K. (2024). Herb Use Behavior for Long COVID Care among People in Ang Sila Sub-district, Mueang Chonburi District, Chon Buri Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 4 (3), 799-812; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2024.276316

เหมือนเดิม บางคนเคยเข้ารับการรักษาแต่อาการไม่ดีขึ้นจึงปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติมีการใช้ยารักษาเมื่อมีอาการ รองลงของอาการหลงเหลืออยู่มาคืออาการหายใจไม่เต็มอิ่ม 1 ในผู้ที่มีอาการนี้บรรเทาอาการด้วยการรมยาสมุนไพรและพบว่าอาการหายใจไม่เต็มอิ่มนั้นดีขึ้นกว่าเดิมแต่ไม่ได้หายขาด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เรื่องการใช้สมุนไพรเพื่อบรรเทาอาการหลังเป็น โควิด-19 พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างใช้ยาน้ำมะขามป้อมและฟ้าทะลายโจรแคปซูล เพื่อบรรเทาอาการไอ เจ็บคอ รองลงมา คือ ใช้ขิงแก้อาการวิงเวียนศีรษะ โดยวิธีการใช้มีความแตกต่างกันออกไปคือบางคนใช้ขิงแคปซูลและบางคนใช้เป็นขิงสดต้มดื่ม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับสมุนไพรว่ามีบทบาทสำคัญอย่างไรต่อสังคมไทยในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างข้างต้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 20 คน ตอบว่าสมุนไพรมีบทบาทสำคัญกับสังคมไทย โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าสมุนไพรหาซื้อได้ง่าย มีการปลูกอยู่ทั่วไปตามบ้านเรือนและที่สำคัญคือราคาไม่แพง เหตุผลรองลงมาคือมีความคิดว่าสมุนไพรเป็นของประจำชาติไทยที่อยู่คู่กับสังคมไทย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ประโยค "สมุนไพรดี มีประโยชน์ กินได้ทุกวัน" ถึงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างว่าเป็นจริงหรือไม่ อย่างไร พบว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างตอบว่าไม่จริง โดยให้เหตุผลว่าสมุนไพรมีผลข้างเคียงหากรับประทานมากเกินปริมาณที่กำหนดและก่อให้เกิดโทษภายหลังได้ รองลงมาคือทราบว่าสมุนไพรหากรับประทานมากเกินไปจะมีผลกับอวัยวะภายใน เช่น ตับ ไต จึงไม่ควรรับประทานในปริมาณที่มากเกินไป

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ความรู้เรื่องสมุนไพรของกลุ่มตัวอย่างที่มากพอจะนำเสนอการใช้สมุนไพรให้แก่ประชาชนเรื่องใด พบว่า ส่วนใหญ่อยากนำเสนอเรื่องการใช้สมุนไพรที่ถูกต้อง เนื่องจากเห็นข่าวว่ามีการใช้สมุนไพรที่มากเกินไป ใช้ไม่ถูกวิธี ทำให้เกิดผลข้างเคียงตามมาจึงอยากให้ประชาชนมีความรู้เบื้องต้นคือการใช้สมุนไพรให้ถูกวิธี รองลงมาคือเรื่องประโยชน์และโทษของสมุนไพร อยากให้ประชาชนมองเห็นของทุกอ่างมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ไม่อยากให้เห็นเพียงแค่ด้านดีด้านเดียวของสมุนไพร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เรื่องโควิด-19 เกี่ยวข้องกับสมุนไพรอย่างไร พบว่า ส่วนใหญ่ในช่วงที่เป็นโควิด-19 ที่ผ่านมา ใช้ฟ้าทะลายโจรแล้วอาการดีขึ้น จึงรู้สึกว่าสมุนไพรชนิดนี้สามารถรักษาอาการโควิด-19 ได้ดี รองลงมาคือตอบว่าสมุนไพรสามารถใช้แทนยาแผนปัจจุบันได้และมีผลข้างเคียงที่น้อยกว่าด้วย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เรื่องหากไม่ได้ป่วยสามารถนำสมุนไพรมาบริโภคเพื่อป้องกันอาการป่วยในอนาคตได้หรือไม่ พบว่า ส่วนใหญ่ตอบว่าไม่สามารถรับประทานได้ โดยให้เหตุผลว่าสามารถส่งผลเสียต่ออวัยวะภายในได้หากรับประทานในปริมาณที่มากเกินไปและนานเกินไป

2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการใช้สมุนไพรทั่วไป เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมการบริโภคสมุนไพรของกลุ่มตัวอย่าง

Citation: Sinwat, S., Jangjaroun, K., & Kuan, K. (2024). Herb Use Behavior for Long COVID Care among People in Ang Sila Sub-district, Mueang Chonburi District, Chon Buri Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 4 (3), 799-812; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2024.276316

1. การใช้สมุนไพรในการปรุงอาหารมี 20 คน: จากการสังเกตและสัมภาษณ์ของผู้วิจัยพบว่าบนโต๊ะ

อาหารของกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีสมุนไพรวางเป็นเครื่องเคียงและเครื่องปรุงบนโต๊ะอาหาร เนื่องจากอาหารที่นิยมรับประทานจะเน้นอาหารไทยเป็นหลักจึงใช้เครื่องปรุงที่เป็นสมุนไพรรสเผ็ดร้อน เช่น กระเพรา โหระพา ใบแมงลัก ตะไคร้ และอื่น ๆ

2. การเพาะปลูกสมุนไพรในบริเวณบ้าน 7 คน: จากการสังเกตพบว่ากลุ่มตัวอย่างมาทำงานจากต่างจังหวัดและอาศัยการเช่าหออยู่ พื้นที่จึงไม่เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูกสมุนไพร

3. การใช้ยาสมุนไพรในการรักษาตนเองเบื้องต้น 17 คน: จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ พบว่ากลุ่มเป้าหมายมียาหม่องไพล ยาอมสมุนไพรแก้เจ็บคอ ยาน้ำมะขามป้อม เถาวัลย์เปรียงแคปซูล ฟ้าทะลายโจรแคปซูล อยู่ในบ้านและเป็นบริเวณที่สะดวกต่อการหยิบใช้งาน

4. ญาติ/คนข้างบ้านมีการใช้สมุนไพรเช่นเดียวกัน 15 คน: จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ พบว่า

มีญาติ บ้านพ่อแม่และคนข้างบ้านปลูกสมุนไพรเพื่อใช้ในการปรุงอาหารและเป็นยารักษาโรคอยู่ข้างบ้าน รอบ ๆ บ้าน เช่น ใบมะกรูด ขมิ้นชัน พลับพลึง กระเพรา ตะไคร้หอม/ตะไคร้แกง รางจืด

5. บอกต่อให้คนรอบข้างหันมาใช้สมุนไพร 13 คน: ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ผ่านมากลุ่มเป้าหมายได้มีการสนทนากันกับเพื่อนบ้าน คนรู้จักถึงเรื่องสมุนไพรที่รักษาอาการโควิด-19 ได้และมีการบอกต่อ แนะนำสมุนไพรชนิดอื่น ๆ ที่ช่วยได้เช่นกัน เช่น การต้มน้ำกระชายและน้ำขิงดื่มเพื่อป้องกันการติดเชื้อไวรัส

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสังเกตข้างต้นพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 20 คน ใช้สมุนไพรในการปรุงอาหาร เนื่องจากสมุนไพรเป็นองค์ประกอบหลักของการปรุงอาหารไทย จึงมีการใช้สมุนไพรเพื่อปรุงอาหารในแทบจะทุกมื้อของกลุ่มตัวอย่าง และมีการใช้สมุนไพรในการรักษาตนเองเบื้องต้นอยู่เสมอ มีการเพาะปลูกสมุนไพรอยู่ที่บ้านบอกต่อให้ญาติ คนในครอบครัวใช้สมุนไพรเนื่องจากเป็นบอกเล่า บอกต่อ อยากแนะนำสิ่งดี ๆ ให้คนรอบข้าง แต่เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องพื้นอาศัยทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่สามารถปลูกสมุนไพรได้ในบริเวณที่พักอาศัย

3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะจงเกี่ยวกับอาการแพ้สมุนไพรและ

ปัญหาจากการใช้สมุนไพร เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาการบริโภคสมุนไพรของกลุ่มตัวอย่าง จากการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องอาการแพ้สมุนไพรพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 20 คน ไม่มีอาการแพ้สมุนไพร โดยให้เหตุผลที่แตกต่างกันออกไปว่าตนเองเป็นคนแพ้ง่ายอยู่แล้วจึงเลือกใช้สมุนไพรแทนยาแผนปัจจุบันแต่ยัง ไม่เคยมีอาการแพ้เลยสักครั้งและใช้สมุนไพรมานานมากแล้วทุกครั้งใช้สมุนไพรไม่เคยมีอาการแพ้ และมีการปรึกษาเจ้าที่ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอ่างศิลาก่อนใช้ยาตลอด

ตามแบบสัมภาษณ์ถึงปัญหาที่พบหลังการใช้สมุนไพรเพื่อบรรเทาอาการหลังติดโควิด-19 ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่าง 20 รายไม่พบปัญหาหลังการใช้สมุนไพรเพื่อบรรเทาอาการหลังติด โควิด-19 จากการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นถึงปัญหาที่พบหลังการใช้สมุนไพรเพื่อบรรเทาอาการหลังติดโควิด-19 ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 20 คน ไม่เคยมีปัญหาหลังจากการใช้สมุนไพรเลย โดยให้เหตุผลว่าใช้น้ำขิงจิบ

Citation: Sinwat, S., Jangjaroun, K., & Kuan, K. (2024). Herb Use Behavior for Long COVID Care among People in Ang Sila Sub-district, Mueang Chonburi District, Chon Buri Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 4 (3), 799-812; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2024.276316

ดื่มเพื่อบรรเทาอาการวิงเวียนศีรษะหลังจากเป็นโควิด-19 มีอาการดีขึ้นและไม่พบปัญหาและให้เหตุผลว่าใช้สมุนไพรตั้งแต่ก่อนเป็นโควิด-19 เมื่อหายเป็นก็ยังคงใช้ต่อมา เรื่อย ๆ ไม่เคยพบปัญหาจนถึงปัจจุบัน

อภิปรายผล

สภาพปัญหา พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกคนพื้นที่ตำบลอ่างศิลาไม่มีอาการแพ้และไม่มีปัญหาจากการใช้สมุนไพรเพื่อดูแลตนเอง มีความสนใจในเรื่องสมุนไพรจึงหาข้อมูลความรู้ต่างๆ ตามสื่อที่หลากหลายช่องทางยังขาดการคัดกรองข่าวสารโดยเชื่อข่าวตามสื่อนั้นๆ ว่ามีความเป็นจริงทุกประการ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุจะมีแนวโน้มการแชร์ข่าวที่ไม่เป็นความจริงมากกว่าเด็กๆ และพบว่า มีการรับประทานยาสมุนไพรทุกวันเนื่องจากมีชุดความคิดว่าสมุนไพรนั้นดีมากจากการดูข่าวผ่านสื่อทางเฟซบุ๊ก ประกอบกับการอยู่บ้านอยู่เดียวในละแวกบ้านก็มีคนกลุ่มรุ่นราวคราวเดียวกันที่อาศัยอยู่คนเดียวเช่นกัน ความเชื่อของผู้ใหญ่ที่ถูกฝังอยู่ในความคิดที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้แม้ว่าในเรื่องนั้นจะเป็นเรื่องที่ผิด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดความเชื่อด้านสุขภาพของ Becker, et al, 1984 อ้างในซารีฟะห์ เจะแว (2560) กล่าวว่า ความเชื่อเป็นการยอมรับเกี่ยวกับข้อเท็จจริงต่างๆ และเป็นส่วนประกอบในตัวบุคคลซึ่งฝังอยู่ในความคิดและจะทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามแนวคิดและ ความเข้าใจนั้นๆ เมื่อบุคคลมีความเชื่อในสิ่งใดสิ่งหนึ่งความเชื่อในสิ่งนั้นจะทำให้บุคคล กระทำตามสิ่งที่สอดคล้องกับความเชื่อนั้นความเชื่อจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการกระทำของ บุคคลความเชื่อมีบทบาทสำคัญในการกำหนดการกระทำของบุคคล

พฤติกรรมการใช้สมุนไพรจากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มผู้มีส่วนร่วมในเขตพื้นที่ตำบลอ่างศิลามีความรู้พื้นฐานในเรื่องสมุนไพรเพื่อบรรเทาอาการต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่ได้รับความรู้ผ่านสื่อออนไลน์ อย่างเช่น เฟสบุ๊ค ทวิตเตอร์ โดยเลือกใช้สมุนไพรเพราะหาซื้อได้ง่ายและมีราคาถูก ประกอบกับมีสมุนไพรปลูกอยู่บริเวณรอบบ้านอยู่แล้วจึงทำให้สะดวกต่อการใช้ ในช่วงวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 ได้มีกระแส การใช้สมุนไพรรักษาอาการ Long COVID กลุ่มผู้มีส่วนร่วมมีความสนใจในการใช้สมุนไพรอยู่แล้วเมื่อได้รับความรู้ใหม่ ๆ จึงถือเป็นทางเลือกที่ไม่ขัดต่อความต้องการของตนเองด้วย จากการทดลองใช้มองเพียงด้านเดียวว่าสมุนไพรไทยนั้นมีสรรพคุณที่ดีมากกว่าให้โทษต่อร่างกายและบางคนมีความคิดว่าสามารถรับประทานสมุนไพรได้ทุกวันเพื่อป้องกันโรคที่จะเกิดขึ้นมาในอนาคตได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดแบบจำลอง PRECEDE-PROCEED Model อ้างในงานวิจัยของวาสนา สิทธิกัน (วาสนา สิทธิกัน, 2565) กล่าวคือ พฤติกรรมของบุคคลมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย คือ ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และปัจจัยทางด้านนโยบายและสื่อออลไลน์ โดยปัจจัยส่วนบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพโดยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพจะมีก็ต่อเมื่อมีปัจจัยนำมากระตุ้น แต่พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพที่เกิดขึ้นอาจไม่สมบูรณ์ ถ้าบุคคลนั้นยังไม่ได้รับการสนับสนุนด้านสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นต่อการแสดงพฤติกรรม ดังนั้นการได้รับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมก็ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ นอกจากนี้การได้รับปัจจัยทางด้านนโยบายและสื่อออลไลน์ การได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลใกล้ชิดจะสนับสนุนทำให้บุคคล เกิดการแสดงพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพมากยิ่งขึ้นเมื่อบุคคลได้รับการสนับสนุนจาก

Citation: Sinwat, S., Jangjaroun, K., & Kuan, K. (2024). Herb Use Behavior for Long COVID Care among People in Ang Sila Sub-district, Mueang Chonburi District, Chon Buri Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 4 (3), 799-812; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2024.276316

ปัจจัยทั้งสามแล้วจะส่งผลให้บุคคลรับรู้และมีแรงจูงใจที่จะกระทำพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพต่อไปอีก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย (ยุพดี ตรีชาลา, สุมัทนา กลางคาร และจารุวรรณ วิโรจน์, 2565)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.ใช้เพื่อต่อยอดในการทำวิจัยเปรียบเทียบในพื้นที่อื่น ๆ และดูความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละพื้นที่ว่ามีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไรและเพื่อทราบถึงปัจจัยในการเปลี่ยนแปลงของข้อมูล

2.ใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนางานวิจัยในเรื่องต่อ ๆ ไป

3.นำไปใช้แก้ปัญหาหรือนำไปใช้ประโยชน์เชิงวิชาการที่เป็นความรู้ใหม่ นำไปอ้างอิงหรือนำไปประยุกต์ในการพัฒนางานวิจัยนี้ เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเฉพาะกลุ่มคือผู้ที่เคยเป็นโควิด-19 และมีการใช้สมุนไพรในการดูแลตนเองหลังจากเป็นโควิด-19 เท่านั้น จึงทำให้ได้ข้อมูลการวิจัยจากคนกลุ่มเดียว ในการวิจัยครั้งต่อไปควรขยายกลุ่มเป้าหมายที่กว้างมากขึ้น เช่น ขยายขอบเขตของประชากรทั่วไปเพื่อได้ข้อมูลที่หลากหลายและสามารถเปรียบเทียบความสัมพันธ์และความแตกต่างได้

2.ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่ใช้และไม่ใช้สมุนไพร เพื่อให้ได้ข้อมูลถึงความแตกต่างระหว่างกลุ่มคนสองกลุ่มได้

3.ควรเพิ่มการให้ความรู้ในการวิจัยครั้งต่อไป เนื่องจากในการศึกษาการวิจัยครั้งนี้ยังพบปัญหาจากการใช้งานสมุนไพรที่ไม่ถูกต้องจากกลุ่มคนที่ไม่มีความรู้และพบว่าช่องทางการหาความรู้มีแหล่งที่มาที่ยังเชื่อถือได้ไม่มากพอ

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2563). *โรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส-19(ออนไลน์).* Retrieved from: https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/index.php.

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2564). *รายงานสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 โดยศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุมโรค(ออนไลน์).* Retrieved on 10 August 2022 from https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/

กรมควบคุมโรค. (2565). โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. Retrieved on 10 August 2022 from https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/

Citation: Sinwat, S., Jangjaroun, K., & Kuan, K. (2024). Herb Use Behavior for Long COVID Care among People in Ang Sila Sub-district, Mueang Chonburi District, Chon Buri Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 4 (3), 799-812; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2024.276316

ชนิดา มัททวางกูร, ขวัญเรือน ก่ำวิตู, สุธิดา ดีหนูและสิริณัฐ สินวรรณกุล. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สมุนไพรของประชาชนในเขตภาษีเจริญ. *วารสารพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม*, 20(39), 99 – 109.

ซารีฟะห์ เจ๊ะแว. (2560). *ปัจจัยคัดสรรตามแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้หมวกนิรภัย ในการป้องกันอุบัติเหตุของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตยะลา*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

มหาวิทยาลัยมหิดล. (2563). ยาสมุนไพรปลอดภัยเมื่อใช้ถูกหลัก. Retrieved on 10 August 2022 from: https://www.gj.mahidol.ac.th/main/ttm/herb-right/

ยุพดี ตรีชาลา, สุมัทนา กลางคาร และจารุวรรณ วิโรจน์ (2565). การศึกษาสมรรถนะการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.). วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี, 20 (2), 46-47.

โรงพยาบาลวิชัยเวช. (2564). *รู้จักลองโควิด “Long Covid” อาการหลงเหลือหลังติดเชื้อโควิด-19); รู้จักลองโควิด “Long Covid” อาการหลงเหลือหลังติดเชื้อโควิด-19.* Retrieved on 10 August 2022 from: https://vichaivej-nongkhaem.com/health-info/รู้จักลองโควิด)

วาสนา สิทธิกัน. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลบ้านโฮ่ง อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. (2565). *รายงานการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า (2019) จังหวัดชลบุรี.* Retrieved on 10 August 2022 from: https://www.chon.go.th/cpao/news/3131/topic

Becker, W., Berg, L., & Becker, B.E. (1984). The long-term evaluation of periodontal treatment and maintenance in 95 patients. *Int J Periodontics Restorative Dent.* 4(2), 54-71. PMID: 6589217.

Chantachon, S. (2020). *Culture Qualitative Research (Fieldwork)*. Faculty of Humanities and Social Science Rajabhat Maha Sarakham University.

Dong, E., Du, H., & Gardner, L. (2020). An interactive web-based dashboard to track COVID-19 in real-time. *Lancet Infect Dis.* 20(5),533-534. doi: 10.1016/S1473-3099(20)30120-1.

Elfiky, A. A. (2020). Anti-HCV, nucleotide inhibitors, repurposing against COVID-19. *Life Sciences*, 248, 117477.

Hu, K., Guan, W.-J., Bi, Y., Zhang, W., Li, L., Zhang, B., & Liang, J. (2021). Efficacy and safety of Lianhuaqingwen capsules, a repurposed Chinese herb, in patients with coronavirus disease 2019: A multicenter, prospective, randomized controlled trial. *Phytomedicine,* 85, 153242.

Citation: Sinwat, S., Jangjaroun, K., & Kuan, K. (2024). Herb Use Behavior for Long COVID Care among People in Ang Sila Sub-district, Mueang Chonburi District, Chon Buri Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 4 (3), 799-812; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2024.276316

Kurokawa, M., Wadhwani, A., Kai, H., Hidaka, M., Yoshida, H., Sugita, C., & Kawabata, S. (2015). Antiviral traditional medicines against herpes simplex virus (HSV-1), poliovirus, and measles virus. *Evidence-Based Complementary and Alternative Medicine,* 2015, 1-10.

Nguyen, L.H., Drew, D.A., Graham, M.S., Joshi, A.D., Guo, C.-G., Ma, W., ... & Chan, A.T. (2021). Risk of COVID-19 among frontline healthcare workers and the general community: A prospective cohort study. *The Lancet Public Health,* 6(1), e13-e23.

Sinwat, S., Sirisa-Ard, P., & Nithikathkul, C. (2022). Use of the Geographic Information System of Medicinal Plants used in Malaria Treatment by Folk Healers in Chanthaburi Province., *Neuro Quantology, 20*(6), 4346-4356.

Wang, S., Chen, L., Lin, Y., & Lin, X. (2021). Clinical observation on Qing-Fei-Pai-Du-Tang combined with conventional therapy in the treatment of common COVID-19. *World Chinese Medicine,* 16(6), 875-878.

Citation: Sinwat, S., Jangjaroun, K., & Kuan, K. (2024). Herb Use Behavior for Long COVID Care among People in Ang Sila Sub-district, Mueang Chonburi District, Chon Buri Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 4 (3), 799-812; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2024.276316